

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Hoitotyön koulutusohjelma

Turo Ollikainen

ISÄMIES-LAPSITOIMINNAN KÄYNNISTÄMINEN JOENSUUSSA

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2017



OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2017
Hoitotyön koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
050 405 4816

Tekijä
Turo Ollikainen

Nimeke
Isämies-lapsitoiminnan käynnistäminen Joensuussa

Toimeksiantaja
Pelastakaa Lapset ry

Tiivistelmä

Miehille ja lapsille suunnattua toimintaa on järjestetty Suomessa varsin vähän. Kuitenkin, lapset tarvitsevat vanhemmuutta sekä hyvää esimerkkiä kasvaakseen ja kehittyäkseen tasapainoisesti. Leikin ja toiminnan avulla tapahtuva päivittäinen elämäntaitojen harjoittelu on yhteydessä motoristen, kognitiivisten ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen.

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tarkoitus on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Opinnäytetyön tavoitteena on edistää lasten ja heidän elämänsä kuuluvien miesten keskinäisiä suhteita. Opinnäytetyön tehtävänä oli järjestää viisi isämies-lapsi-iltaa.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään huoltajuutta, vanhemmuutta sekä lapsen kehitystä eri teemojen kautta. Toteutusosiossa kerrotaan isämies-lapsi-iltojen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.

Järjestettyjen tapahtumien jälkeen Pelastakaa Lapset ry on käynnistänyt 2,5-vuotisen "Isämies elämässä" -hankkeen. Hankkeeseen kuuluu samankaltaista toimintaa kuin järjestetyissä isämies-lapsi-illoissa.

Kieli
suomi

Sivuja 32
Liitteet 4
Liitesivumäärä 4

Asiasanat

lapsuus, isyys, vanhemmuus



THESIS
April 2017
Degree Programme in Nursing

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 50 405 4816

Author
Turo Ollikainen

Title
Launching of Father Figure-Child Activities in Joensuu

Commissioned by
Save the Children Finland

Abstract

Activities particularly aimed at men and children have been organized quite little in Finland. However, children need parenting, as well as a good example to grow and develop in a balanced way. The daily practice of life skills through play and activities is connected with the development of motoric, cognitive and social skills.

The purpose of this practise-based thesis was to improve the health and well-being of children and adolescents. The aim of this thesis was to improve mutual relationships between children and men that belong in their lives. The assignment was to organise five father figure-child evenings.

The theoretical part of the thesis discusses custody, parenting and child development through a variety of themes. The implementation section focuses on the planning, implementation and evaluation of the father figure-child evenings.

After these organised events, Save the Children Finland has launched a 2.5-year project "Father Figure in Life". The project includes activities similar to those held in father figure-child evenings.

Language

Finnish

Pages 32

Appendices 4

Pages of Appendices 4

Keywords

childhood, fatherhood, parenting

Sisältö

Tiivistelmä

Abstract

1	Johdanto	5
2	Lapsuus	6
2.1	Leikin kehitys	6
2.2	Motorinen kehitys.....	7
2.3	Kognitiivinen kehitys	9
2.4	Sosioemotionaalinen kehitys	10
3	Isyys.....	12
3.1	Isät ja lapset.....	12
3.2	Isyyden tukeminen neuvolassa.....	13
3.3	Isyyden tunnustamisen vahvistaminen	14
3.4	Huoltajuus.....	15
3.5	Riittävän hyvä vanhemmuus.....	16
4	Mies-lapsitoiminta Suomessa	17
5	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä	18
6	Opinnäytetyön toteutus	19
6.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	19
6.2	Isämies-lapsi-iltojen suunnittelu	20
6.3	Isämies-lapsi-iltojen toteutus.....	21
6.4	Isämies-lapsi-iltojen arviointi	24
7	Pohdinta.....	25
7.1	Tuotoksen tarkastelua	25
7.2	Opinnäytetyöprosessi	26
7.3	Eettisyys ja luotettavuus	27
7.4	Ammatillinen kasvu ja kehitys	28
7.5	Jatkokehitysideat	29
	Lähteet.....	30

Liitteet

Liite 1	Esite, iso
Liite 2	Esite, pieni
Liite 3	Palaute kysely
Liite 4	Toimeksiantosopimus

1 Johdanto

Aikaiset lapsuuden kokemukset vaikuttavat myöhempään kehitykseen. Hyvät ja läheiset ihmissuhteet luovat perustan moniotasoisille kehitysvaikutuksille. Lapsuudessa muodostuneet tunneperäiset käyttäytymismallit heijastuvat edelleen aikuisuuden sosiaalisiin käyttäytymismalleihin. Lapsen varhaiset vuorovaikutuskokemukset luovat perustan turvallisuuden tunteelle sekä käsityksen omista ihmissuhteista ja kyvyistä. (Niemi 2012, 27 - 28.) Perheen vuorovaikutussuhteet ohjaavat myös lasten sosiaalisia suhteita sekä epäsuorasti että suoraan. Epäsuorasti voivat vaikuttaa esimerkiksi vanhempien keskinäiset sekä vanhempien ja lasten väliset vuorovaikutussuhteet. (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 54 - 55.) Terveystieteiden ammattilaisten, kuten neuvolahenkilökunnan ja myöhemmin kouluterveyden huollon, rooli on antaa tukea ja neuvoja kaikissa lapsen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. (Ivanoff, Risku, Kitinoja, Vuori & Palo 2001, 19 - 21, 36 - 37.)

Opinnäytetyössä käsitellään aluksi lapsuutta leikin, motorisen, kognitiivisen ja sosioemotionaalisen kehityksen kautta. Toinen ja kolmas osio käsittelevät isyyttä, vanhemmuutta sekä mies-lapsitoimintaa Suomessa. Neljännessä osiossa raportoidaan toiminnallisen opinnäytetyön tehtävänä olleiden isämies-lapsi-iltojen suunnittelusta ja toteutuksesta sekä arvioinnista.

Opinnäytetyön tarkoitus on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lasten ja heidän elämäänsä kuuluvien miesten keskinäisiä suhteita. Opinnäytetyön tehtävänä on järjestää viisi isämies-lapsi-iltaa.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimiva Pelastakaa lapset ry on kolmannella sektorilla toimiva poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka pyrkii edistämään vaikeissa oloissa elävien lasten elämää niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Pelastakaa Lapset ry on osa yli sadassa maassa toimivaa Save the Children -järjestöä ja on perustettu vuonna 1922. (Pelastakaa lapset ry 2016c.)

2 Lapsuus

2.1 Leikin kehitys

Lapsen maailma on hyvin erilainen kuin aikuisen. Lapsi, joka juoksentelee ympäriinsä ja riehuu, voi hetkessä rauhoittua kuuntelemaan satua ja katselemaan lumoutuneena kuvia. Lapsi ”elää” sadut sekä tapahtumat ja tarinat ovatkin oivalinen tapa opettaa lapselle perusteita moraaliseen käyttäytymiseen. (Dunderfelt 2011, 78.) Miksi leikki on niin tärkeää? Vaikka leikki onkin lapselle itsetarkoitus, se on myös keino oppia elämässä tarvittavia taitoja. (Sääkslahti, Soini, Iivonen, Laukkanen & Mehtälä 2015, 52.) Leikkimisen eteneminen on vaiheittaista.

Ensimmäisinä merkkeinä leikkimisen alkamisesta voidaan pitää hymyä lapsen kasvoilla. Tämän jälkeen lapsi ryhtyy tutustumaan ympäristöönsä ja omaan ruumiiseensa asteittain. Kuuden kuukauden iässä lapsen opittua istumaan ja kymmenen kuukauden iässä konttaamistaidon opittua myös leikin mahdollisuudet laajenevat suuresti. (Dunderfelt 2015, 78 – 79.) Vauvaiässä leikki on vielä karkeamotorista liikkeen harjoittelua (Sääkslahti ym. 2015, 52). Lapsen oppiessa kävelemään hänen maailmansa leikkien osalta muuttuu täysin. Toisella ikävuodella leikit ovat vielä hyvin lyhytkestoisia ja lapset pyrkivätkin seuraamaan ja matkimaan toisia lapsia puuhissaan ilman, että haluaisivat osallistua määrättyyn leikkiin. Alle kolmivuotiaat lapset eivät leiki keskenään, vaan rinnan toistensa kanssa omia leikkejään. Tämän ikäiselle lapselle aikuinen on vielä leikin luoja. Kolmevuotiaana lapset alkavat kehittää omia leikkejään, ja aikuisten ei tulisi puuttua liikaa leikkeihin, vaan antaa myös lapsen omalle mielikuvitukselle mahdollisuus kehittää leikkejä ja kehittyä. (Ivanoff ym. 2001, 65.)

Rakenteluleikit ovat tyypillisiä kolmesta seitsemäänvuotiaiden leikkejä. Niissä lapset harjoittelevat tilan ja suhteiden ymmärtämistä, käsien motoriikan taitoja, materiaalin tuntumusta, tarkkaavaisuutta, luovuutta ja kekseliäisyyttä. (Nurmi ym. 2006, 59.) Neljävuotiaana leikit muuttuvat jo mielikuvituksellisemmiksi. Mukaan tulevat roolileikit; lapsi syö kuviteltua ruokaa tai metsästä löydetty puunoksa toimii miekkana. Viisivuotiaana leikit alkavat saada ennalta sovittuja sääntö-

jä, joiden mukaan leikit etenevät. Leikki-ian loppupuolella, kun lapset pystyvät leikkimään omaehtoisia leikkejä, näille tulisi irrottaa päivästä riittävästi ohjelmoimatonta vapaa-aikaa. (Ivanoff ym. 2001, 65.) Leikit muuttuvat tässä iässä kokonaan rinnakkain leikkimisestä yhdessä leikkimiseen. Seitsemänvuotiaasta alkaen lapsille tyypillisiä leikkejä ovat mielikuvitus- ja roolileikit ryhmässä toisten lasten kanssa. (Nurmi 2006, 54 - 55.)

Suunniteltaessa ja järjestettäessä leikkejä on muistettava, että lapsi pyrkii matkimaan ja ottamaan esimerkkiä. Lapsi sisäistää syvästi kaikki aistikokemukset ja muodostaa niistä omaa sisäisyyttään. Leikkiessään lapsi harjoittelee suuntautumista maailmaan ja omien sisäisten kykyjensä harjaannuttamista sekä sosiaalisten taitojen oppimista. (Dunderfelt 2011, 79.) Aikuisen on myös hyvä tuntea ikäkaudelle tyypillisiä leikkejä, sillä se auttaa havainnoimaan lasten leikkikäyttäytymistä. Tapa, miten lapsi toteuttaa leikkejään, heijastaa monipuolisesti lapsen senhetkistä käyttäytymistä. (Nurmi ym. 2006, 57.)

2.2 Motorinen kehitys

Motorinen kehitys on liikkeiden kehitystä, ja motoriset taidot ovat suoraan yhteydessä lapsen fyysiseen aktiivisuuteen (Rintala, Sääkslahti & Iivonen 2016, 50). Säännöllinen liikunta varhaislapsuudessa auttaa lapsia painon hallinnassa ja voi merkittävästi vaikuttaa luuston kehitykseen sekä tukee motoristen, psykososiaalisten ja kognitiivisten taitojen oppimista (BMC Public Health 2016, 1). Toisin sanoen mitä taitavampia lapset ovat motorisesti, sitä aktiivisemmin he myös käyttävät näitä taitojaan. Lisäksi hyvät motoriset taidot ennustavat hyvää fyysistä aktiivisuutta siirryttäessä lapsuudesta nuoruuteen. (Rintala, Sääkslahti & Iivonen 2016, 50.) Hyvien motoristen taitojen puute alentuneena aktiivisuutena lisää näin ollen myös riskiä esimerkiksi kohonneeseen painoindeksiin, huonompaan terveystuntoon sekä huonompaan akateemiseen suoriutumiseen myöhemmällä iällä. Alle seitsemänvuotiaiden lasten tulisikin tutkimusten mukaan liikkua yli kaksi tuntia päivittäin riittävien motoristen taitojen saavuttamiseksi sekä liikuntaharrastusten aktivoimiseksi ja innostuksen ylläpitämiseksi. Päivittäisen liikunnan tulisi olla vähintäänkin kohtalaisesti rasittavaa, sykkeen tu-

lisi nousta ja saa hikoilla. Osa motoriseen kehittymiseen tarvittavista liikunnan muodoista voi kuitenkin olla hyvinkin kevyttä. Näitä ovat tasapainoilu ja kiipeily. Edellä mainituista juuri kiipeilyä pidetään erityisen hyvänä lapsille, koska se kehittää oikean ja vasemman puolen vuorottaista käyttöä. Lisäksi se auttaa kehittämään kehonhahmotusta, mitä pidetään erittäin tärkeänä sekä motoristen että kognitiivisten kykyjen oppimisen kannalta. Liikunnan ei tarvitse tai tule olla mitenkään urheilu- tai kilpailuhenkistä, vaan päivittäinen liikunta voi hyvin tulla täyteen lasten leikkiessä ja pelatessa omia pelejään. Puihin kiipeämisellä ja kivetä toiselle hyppimisellä on siis monenlaisia positiivisia vaikutuksia lapsen terveyteen. (Laukkanen, Finni, Pesola & Sääkslahti 2013, 48 - 52.)

Motoriikka jaetaan usein hieno- ja karkeamotoriikkaan. Karkeamotoriikalla tarkoitetaan liikkumiseen tarvittavia lihastoimintoja sekä suurten lihasryhmien hallintaa. Hienomotoriikalla tarkoitetaan pienten lihasten toimintaa, kuten kädentaitoja. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 79.) Nelivuotiaana suurin osa lapsista osaa piirtää ihmisen niin, että siinä erottuvat vartalo, pää ja raajat. Myös neliön piirtäminen mallista onnistuu. Tässä iässä myös osataan hyppiä yhdellä jalalla sekä portaiden kulkeminen vuoroaskelin onnistuu. Viisivuotiaana opitaan luistelemaan, hiihtämään sekä ajamaan kaksipyöräisellä polkupyörällä. Tasapainon kehittyminen näkyy siten, että lapsi haluaa käyttää taitojaan, esimerkiksi kiipeilemällä puissa. Motoriset perusvalmiudet ovat kehittyneet tähän ikään mennessä, joskin taitojen kehittämisessä voi olla lapsien välillä useiden vuosien eroja molempiin suuntiin. Viisivuotias osaa myös jo jäljentää numeroita, piirtää tähden ja kolmion sekä kirjoittaa nimensä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 85.)

Kouluiässä suurin karkeamotoriikan kehitys on lihasten koordinaation kehittyminen. Tällöin opitaan paljon uusia motorisia taitoja ja lapset myös nauttivat uusista taidoistaan paljon. Uusia lajeja ovat esimerkiksi laskettelu, rullalautailu ja uinti. Myös hienomotoriikka kehittyy kouluiässä runsaasti, ja yhdentoista kahden-toistavuoden iässä hienomotoriikka on jo kehittynyt lähes aikuisen tasolle. Kouluiässä lapsi oppii nopeasti lähettämään viestejä kännykällä sekä käyttämään tietokoneen hiirtä ja näppäimistöä sujuvasti. Kouluun tullessa opitaan viimeistään myös muita arkisia taitoja, kuten solmimaan kengännauhat ja napittamaan paita. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 134 - 135.)

2.3 Kognitiivinen kehitys

Kognitiivinen kehitys on kielen, oppimisen, ajattelun, muistin ja havaitsemisen kehittymistä. Kyse on siis kyvystä oppia uusia taitoja ja tietoja sekä kykyä hyödyntää niitä elämässä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 86.) Hyvillä kognitiivisilla taidoilla on myös yhteys hyviin sosiaalisiin taitoihin ja päinvastoin. Isän taustoilla ja perherakenteella on myös vaikutusta lapsen kognitiiviseen kehitykseen. Isän korkealla koulutustasolla ja lapsen vähäisellä sisarusten määrällä on todettu olevan positiivinen vaikutus lapsen kognitiivisiin valmiuksiin. Äidin koulutuksella samanlaista vaikutusta ei ole todettu olevan. Samankaltainen tulos oli verrattaessa äitien ja isien kasvatustapoja. Auktoriteettisten isien lapsilla oli heikommat kognitiiviset valmiudet, kun taas äidin kovan auktoriteetin suhteen samanlaisia tuloksia ei ollut ilmennyt. (Niemi 2013, 302 - 304.) Kognitiivista kehitystä säätelee sekä perimä että elinympäristö. Vaikka lapsi hakee aktiivisesti uutta oppia, niin virikkeellinen ympäristö antaa mahdollisuuden lapselle oppia uusia tietoja ja taitoja elämän varalle. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 86.) Aivojen kehitys on nopeimmillaan alle viisivuotiaalla lapsella ja tämä on optimaalista aikaa kognitiivisten valmiuksien kehittymiselle (Kenney, M, K 1). Kolmevuotiaana lapsi oppii jo enemmän kuin kymmenen sanaa päivässä ja tarinoiden kertominen alkaa. Nelivuotiaana tarinat saavat enemmän vuoropuhemaisia piirteitä ja tarinat ovat entistä selkeämpiä. Viisivuotiaana puhe on jo niin selkeää ja joustavaa, että lapsi pystyy kommunikoimaan vieraiden ihmisten kanssa hyvin ymmärrettävästi. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 90 - 91.)

Kouluikään tullessa lapsi hallitsee puheessaan tavalliset muodot ja rakenteet. Kouluikässä lapsen puheen kerronnasta tulee loogisempaa ja ymmärrettävämpää. Koulun tullessa lapsen sanavarasto on jo melko laajaa, mutta vielä sidoksissa sanan konkreettiseen merkitykseen. Sanojen erilaisten merkitysten ymmärtäminen kuitenkin kehittyy vähitellen kouluikässä. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 136 - 144.) Lapsi osaa kuudesta kahdeksaanvuotiaana jo 14 000 sanaa ja ääntäminen on kielioopin perusteiden mukaista. Tässä iässä myös taivutusmuodot tarkentuvat ja itse keksityt taivutusmuodot vähenevät. Lisäksi symboleiden ja esineiden nimeäminen sujuu jo vaivatta. (Niemi 2012, 24.) Viimeistään koulussa opetellaan keskittymistä, pitkäjänteisyyttä ja ohjeiden noudattamista.

Lapsi oppii tekemään erilaisia tehtäviä ilman aikuisen valvontaa ja itsenäisesti. Tällaista itsesäätelyä kutsutaan psyykkiseksi itsesäätelyksi. Itsesäätelyn kehittyminen auttaa koululaista motivoitumaan itseään kiinnostavista asioista sekä asettamaan tavoitteita ja rajoja toiminnalle. Esimerkiksi lukemisen oppiminen vie lapsen aivan uusille tietolähteille. Lapsi ei ole enää riippuvainen siitä, mitä aikuinen hänelle kertoo, vaan pystyy hankkimaan tietoa muun muassa internetistä ja kirjoista ja luomaan omia mielipiteitään hankkimansa tiedon pohjalta. Alakouluiässä lapsi alkaa oppia asettumaan paremmin toisen asemaan. Ymmärrys siitä, että joku toinen voi kokea ja muistaa asiat eri tavalla kuin hän itse kehittyi, ja lapsi alkaa hahmottamaan erilaisia näkemyksiä ja näkökulmia asioihin. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 136 - 144.)

2.4 Sosioemotionaalinen kehitys

Sosioemotionaalinen kehittyminen on riippuvainen kehityksen mukana saadusta kokemuksesta. Kehitykseen vaikuttavat ympäröivä kulttuuri ja sen tavat ilmaista tunteita ja kokemuksia. Sosioemotionaalinen kehittyminen tarvitsee useita taitoja, joita opitaan koti- ja leikkiympäristössä. Sosiaalisissa tilanteissa lapselta vaaditaan iäntason mukaista muistin kehitystä sekä kykyä pystyä havaitsemaan syy-seuraussuhteita. (Niemi 2012, 25.)

Aikaiset lapsuuden kokemukset vaikuttavat myöhempään kehitykseen. Hyvät ja läheiset ihmissuhteet luovat perustan monitasoisille kehitysvaikutuksille, kun sensomotorinen ja neurofysiologinen kehitys on kiihkeimmillään. Lapsuudessa muodostuneet tunneperäiset käyttäytymismallit heijastuvat edelleen aikuisuuden sosiaalisiin käyttäytymismalleihin. Lapsen varhaiset vuorovaikutuskokemukset luovat perustan turvallisuuden tunteelle sekä käsityksen omista ihmissuhteista ja kyvyistä. Sisäisten työskentelymallien kehittymiseen vaikuttavaa se, saako lapsi positiivista palautetta asioiden oppimisesta ja miten taitavaksi hän kokee itsensä. Tunne-elämän kehitys on kytköksissä muun kehityksen etenemisen kanssa, ja tunteiden ilmaisua säätelee se, miten hän tietää omista ja toisten tunteista. (Niemi 2012, 27 - 28.)

Sosiaalinen kehitys on niitä taitoja ja valmiuksia, joilla lapsi pystyy selviytymään arkipäivän tilanteista ja ongelmista tavoilla, jotka johtavat positiivisiin asioihin kanssakäymisessä toisten lasten ja aikuisten kanssa. Tilanteita voisivat olla esimerkiksi leikkiin mukaan pääseminen sekä toisten hyväksyminen oman ryhmänsä jäseneksi. Sosiaalisissa tilanteissa lapsi tarvitsee empatiakykyä sekä taitoa säädellä omia tunteitaan ja käyttäytymistään. Sosiaalisilla taidoilla on suora yhteys aiemmin mainittuihin kognitiivisiin kykyihin sekä omakuvaan ja asemaan porukassa. (Nurmi 2006, 54.)

Sosiaalinen kehittyminen on nopeaa kolmen ja kuuden ikävuoden välillä. Kieli-taito on ratkaisevassa asemassa uusien sosiaalisten suhteiden luomisessa. Esikouluikään tultaessa lasten keskinäiset suhteet saavat vastavuoroisia piirteitä. Ystävyyssuhteita solmitaan, ja nämä ovat kestävämpiä ja syvempiä kuin aiemmat toverisuhteet. Ystävysten välillä on enemmän tunteiden jakamista, iloisia katseita, juttelua ja koskettelua. (Nurmi 2006, 54 - 55.) Kouluiässä lapsien sosiaaliset tavat myös sukupuolistuvat. Tytöt muodostavat useimmin kahdenkeskisiä ystävyyssuhteita toisin kuin pojat, jotka toimivat ennemminkin suurina ryhminä. (Pulkkinen 2002, 112.)

Vanhempien esimerkki on tärkeää osa lapsen sosiaalisten taitojen kehitymisessä. Perheen vuorovaikutussuhteet ohjaavat myös lasten sosiaalisia suhteita sekä epäsuorasti että suoraan. Epäsuorasti voivat vaikuttaa esimerkiksi vanhempien keskinäiset sekä vanhempien ja lasten väliset vuorovaikutussuhteet. Turvalliset kiintymyssuhteet vanhempiinsa luoneet lapset saavat helpommin ja rakentavammin luotua ystävyyssuhteita ja osaavat löytää rakentavampia ongelman ratkaisuja kuin välttelevästi tai ristiriitaisesti kiintyneet lapset. Suoraa vaikuttamista on esimerkiksi järjestää tilanteita, joissa lapsi voi tavata ystäviään tai muita lapsia. (Nurmi 2006, 54 - 55.)

3 Isyys

3.1 Isät ja lapset

Isällä ja lapsella on moniulotteinen suhde, jonka edellytyksenä on isän kiintymys lapseen sekä emotionaalinen sitoutuminen. Hyvä lapsen ja isän välinen suhde ei ilmene vain yhdessä olon määränä, vaan myös yhteisestä ajasta nauttimisena ja yhteisenä toimintana lapsen kanssa sekä tilaisuutena vastata lapsen tarpeisiin ja tunnetiloihin. Lapsen kanssa yhdessä ololla on todettu olevan vaikutuksia lapsen kognitiiviseen, emotionaaliseen, motoriseen sekä fyysiseen kehitykseen. (Halme 2009, 29.) Isän ei tulekaan odottaa lapsen kasvamista alkaakseen tehdä asioita näiden kanssa. Lapset, joiden isä on osallistunut lapsen hoitoon kuuden ensimmäisen elinkuukauden aikana, kehittyvät nopeammin sekä älyllisesti että motorisesti. (Macmillan 2004, 146.) Myös Sinkkonen siteeraa kirjassaan tutkimusta minkä mukaan perheissä, joissa on isähahmo, biologinen tai isäpuoli, lapsilla oli vähemmän häiriökäyttäytymistä. Isän sitoutuminen ja läsnäolo vaikuttavat positiivisesti lasten kognitiiviseen kehitykseen, vähensivät poikien käytösongelmia ja tyttöjen tunne-elämän ongelmia. (Sinkkonen 2008, 68.)

Sinkkosen (2008) mukaan lapselle on lähtökohtaisesti parhaaksi kasvuympäristö, josta löytyvät molemmat vanhemmat. Vanhemmille muodostuu erilaiset roolit lapsen leikeissä ja elämässä. Äidit ovat usein hyvin verbaalisia leikeissään, toisin kuin isät, joiden leikit ovat suoraviivaisia ja vauhdikkaita. (Sinkkonen 2008, 60 - 62.) Isien leikkien konkreettisuus ja fyysisuus kannustavat lasta ottamaan riskejä ja kokeilemaan omia rajojaan turvallisessa valvotussa ympäristössä (Halme 2009, 30). Isien ja äitien ei kuitenkaan tarvitse sopia mihinkään stereotypiaan ollakseen hyviä vanhempia, vaan vahvuus on heidän eroavaisuuksissaan. Juuri äiti voi olla se vanhempi, joka asettaa rajat lapsille ja järjestää asiat. Toisin sanoen isä voi olla se hellempi ja hoivaavampi osapuoli kuin äiti. Isälle alitajuisesti koituu kuitenkin rooli lapsen äidistä irrottautumisessa ja itsenäistymisessä. (Sinkkonen 2008, 60 - 65.)

3.2 Isyyden tukeminen neuvolassa

Neuvolan ensisijainen tehtävänä on lapsen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 94). Terveystenhoitajat neuvoloissa yleisesti pitävät isän mukana oloa lapsen kasvatuksessa ehdottomana edellytyksenä lapsen hyvinvoinnille ja kasvuille. He myös kokevat isien tukemisen itselleen luontevaksi työssään. Isä neuvolakäynnillä on vielä kuitenkin melko uusi asia. Tästä syystä monissa neuvoloissa on alettu erityisesti kannustamaan miehiä tulemaan mukaan käynneille. Useimmiten kannustus tapahtuu suullisesti äidin kautta. Molemmille vanhemmille osoitettua kirjallista pyyntöä käytetään harvemmin ja pelkästään isälle osoitettua kirjettä vain erittäin harvoin. Pelkästään isälle järjestettyä omaa neuvolakäyntiä myös pidetään vain erittäin harvoissa tapauksissa, joskin kumpi tahansa vanhemmista tai molemmat ovat milloin vain tervetulleita käynnille. Keskeistä sisältöä isyyden tukemisessa neuvolakäynneillä ovat vanhemmuuteen liittyvät asiat, isän suhde lapseen, isän rooli perheen arjessa, isä ja synnytys, kasvaminen isäksi, seksuaalisuus ja parisuhde sekä perhevapaamahdollisuudet. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 24 – 29, 36 - 37.)

Isän pois jäänti ennen lapsen syntymää pidettävistä perhevalmennuksista heijastaa usein ongelmia parisuhteessa tai vanhemmuudessa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 98). Neuvolakäyntejä useammin isät osallistuvatkin perhevalmennuksiin yhdessä puolisonsa kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen mukaan perhevalmennuksessa isälle oman ryhmän muodostaminen on vielä kuitenkin erittäin harvinaista, ja niissäkin neuvoloissa, joissa isäryhmiä järjestetään, ne kokoontuvat yleensä vain yhden kerran. Näissä isäryhmissä vetäjänä voidaan käyttää neuvolatyöntekijän lisäksi esimerkiksi perhetyöntekijää, sosiaalityöntekijää, psykologia sekä jonkin hankkeen tai yhdistyksen edustajaa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 24-28.) Isäryhmien tarkoituksena on tukea isyyttä sekä saada käyttöön isyyteen kuuluvia voimavaroja. Oleellista toiminnassa on vahvistaa isän uskoa omaan selviytymiseen ja olemiseen riittävän hyvänä isänä. Isien kannattaisi kuitenkin olla mukana järjestämässä ja ideoimassa ryhmätoimintaa, sillä heillä on usein taitoa ja motivaatiota tehdä erilaisia toiminnallisia lapsen terveyttä ja hyvinvointia tukevia toimintoja, kuten tapaturmia eh-

käisevien ratkaisujen rakentaminen kotiin, esimerkiksi turvaportteja portaisiin ja oviaukkoihin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004, 117.)

3.3 Isyyden tunnustamisen vahvistaminen

Isän asema Suomessa ei ole itsestäänselvyys. Voisi sanoa, että isän oikeudet alkavat isyyden tunnustamisesta. Isyyden tunnustamisen tarkoituksena on lapsen ja isän sukulaissuhteen vahvistaminen. On tarkoituksenmukaista, että isyys tunnustetaan vain, kun olemassa on todella sukulaissuhde isän ja lapsen välillä. Selvissä tapauksissa, kuten lapsen vanhempien ollessa avo- tai avioliitossa, isyyden voi tunnustaa ennen lapsen syntymää neuvolakäyntien yhteydessä. Tällöin asiapaperit toimitetaan äitiysneuvolasta lastenvalvojalle. Samassa yhteydessä vanhemmat voivat tehdä sopimuksen yhteishuoltajuudesta. Ennen lapsen syntymää isyyden tunnustanut mies voi perua ilmoituksensa ilmoittamalla siitä viimeistään 30. päivänä lapsen syntymästä kirjallisesti alueensa lastenvalvojalle. Lapsen syntymän jälkeen isyyden tunnustamisen vastaanottaa ja kuulemisista huolehtii alueen lastenvalvoja. Lastenvalvoja huolehtii tunnustusten vastaan ottamisesta, kuulemisista ja hyväksymisestä. Lastenvalvoja myös toimittaa tunnustamisen maistraatin vahvistettavaksi. (Maistraatti 2016.)

Kun isyys on tunnustettu vahvistamisella, syntyy lapsen ja tämän isyyden tunnustaneen miehen sekä tämän sukulaisten välille sukulaissuhde, joka on oikeudellisesti pätevä. Tähän kuuluvat elatusvelvollisuus siihen asti, kunnes lapsi täyttää 18 vuotta. Myös tämän jälkeen isällä on velvollisuus tukea lasta taloudellisesti tämän koulutusta varten, jos tämä on kohtuullista. Isyyden tunnustamisen jälkeen lapsella on myös perintäoikeus isään ja tämän sukulaisiin. (Maistraatti 2016.) Jos jostain syystä isyys on epäselvä ja mies ei vapaaehtoisesti tunnusta isyyttään, lastenvalvoja voi oikeuden päätöksellä tehdä lisätutkimuksia, kuten DNA-tutkimuksen ennen isyyden tunnustamista, jos äiti ei tätä vastusta (Ihalainen & Kettunen 2007, 77).

3.4 Huoltajuus

Lapsen huolto tarkoittaa lapsen henkilökohtaisten asioiden hoitamista. Lapsen huoltajia ovat useimmiten tämän vanhemmat tai muut henkilöt, joille lapsen huolto on uskottu. Huoltajan oikeuksiin kuuluu päättää lapsen asuinpaikasta, hoidosta, koulutuksesta sekä muista henkilökohtaisista asioista. Huoltajalla on myös oikeus saada lasta koskevia tietoja eri viranomaisilta sekä edustaa lasta tätä koskevissa päätöksissä. Lisäksi huoltaja toimii lapsen edunvalvojana hoitaen tämän taloudellisia asioita. Lapsen huollon tarkoituksena on tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi, myönteiset ja läheiset ihmissuhteet, hyvä hoito ja kasvatust, lapsen kehitystasoon ja ikään nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito, turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä järjestää lapsen toivomuksia ja taipumuksia vastaava koulutus. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Lapsen molempien vanhempien asuessa samassa osoitteessa kyseessä on yleisimmin yhteishuoltajuus. Tapauksissa, joissa vanhemmat eivät asu yhdessä on sovittavissa, onko kyseessä yhteishuoltajuus vai yksinhuoltajuus. (Väestöliitto 2017.) Pääperiaatteena on, että lapsen oikeudet tapahtuvat parhaiten, kun vanhemmilla on yhteishuoltajuus. Yhteishuoltajuus on yhteistyötä vanhempien kesken ja päätöksen tekoa lapsen asioista yhdessä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

Yksinhuoltajuudessa lapsen asioita koskevia päätöksiä tekee vain toinen vanhemmista. Myöskään viranomaiset eivät anna automaattisesti tietoja kuin lapsen viralliselle huoltajalle. Huoltajan luvalla tai oikeuden päätöksellä kuitenkin tietoja voidaan luovuttaa myös vanhemmalle joka ei ole lapsen huoltaja. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.) Vaikka yhteishuoltajuuden ulkopuolella oleva vanhempi menettää oikeuden lapsen asioita koskeviin päätöksiin, niin huoltajuuden menettäminen ei kuitenkaan merkitse tapaamisoikeuden menettämistä. Kuitenkin yleensä on lapsen parhaaksi, jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus. Huoltajuuden menettäminen ei myöskään poista lapsen elatusvelvollisuutta. (Väestöliitto 2017.)

Tuomioistuimen päätöksellä voidaan lapsen huolto antaa vanhempien sijasta tai lisäksi yhdelle tai useammalle henkilölle, jotka ovat siihen antaneet suostumuksensa. Oheis- tai sijaishuolto ei kuitenkaan lakkauta vanhempien elatusvelvollisuutta lasta kohtaan, eikä tuota sitä oheis- tai sijaisvanhemmalle. Oheishuollon edellytyksenä on, että se on lapsen edun mukaista. Lapsen asuessa pysyvästi sijaishuoltajan luona tuomioistuin voi kuitenkin lakkauttaa vanhempien huoltosuhteen lapseen. Tähän päädytään vain, jos siihen on lapsen kannalta erittäin painavia syitä. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017.)

3.5 Riittävän hyvä vanhemmuus

Vanhemmuutta ajateltaessa on otettava huomioon vanhemmuuden erilaiset piirteet. Perustaltaan vanhemmuus voi olla ainakin biologista, juridista, sosiaalista, psykologista tai toiminnallista. Perinteisesti nämä ovat yhdistyneet siten, että lapsen biologinen vanhempi on myös lapsen pääasiallinen huolenpitäjä ja siten myös toiminnallinen, sosiaalinen, psykologinen ja biologinen vanhempi. Perinteiseen kasvatuskulttuuriin on voinut tosin liittyä, että varsinkin isä on jäänyt lapsen biologiseksi ja juridiseksi vanhemmaksi äidin huolehtiessa muista osaluista. Perhemuotojen moninaistuessa, adoptioiden yleistyessä ja hedelmöityshoitojen kehittyessä vanhemmuuden eri perustat erkanevat toisistaan. Erilaisin perustein koottu vanhemmuus voi kuitenkin olla täysin toimivaa ja hyvää vanhemmuutta. (Hämäläinen & Nivala 2008, 210 - 211.) Lapsella tulisi kuitenkin myös olla mahdollisuus luoda mielikuvia molemmista vanhemmistaan, vaikka toista vanhempaa ei koskaan olisi kuulunut perheeseen, tai vaikka tämä olisi väkivaltainen tai päihdeongelmainen (Sinkkonen 2008, 60 - 62).

Riittävän hyvää vanhemmuutta kuvaavia vanhemman ominaisuuksia lapsen ja nuoren eri kehityksen vaiheessa ovat vanhemman oma psyykinen tasapaino sekä taito pitkien ihmissuhteiden solmimiseen ja säilyttämiseen. Vanhemman pitää osata erottaa omat ja lapsen tarpeet toisistaan ja osata asettua lapsen asemaan tätä ymmärtääkseen. (Marttunen 2005, 5.) Vanhemman rooli lapsen kasvattajana perustuu pohjimmiltaan vanhemmuuden sisältämään ensisijaiseen kasvatukseen ja huolenpitovastuuseen täysin aikuisista riippuvaisesta lapsesta.

Lapsen täydellinen riippuvaisuus vanhemmista elämän alkupuolella tekee lähtökohtaisesti vanhemmasta vastuullisen vähintäänkin lapsen välttämättömien elinehtojen turvaamisesta, mutta myös tämän kehityksestä, kasvusta ja hyvinvoinnista huolehtimisesta. Vanhemmalla on samalla lapseensa erityisen suuri valta. Tämä voi esimerkillään ja toiminnallaan vaikuttaa ratkaisevasti lapsen koko tulevaisuuteen. Suurena kasvatuksen ihanteena on, että vanhempi käyttää valtaansa lapsen hyvinvoinnin tukemiseen, eli vallan käyttö on lapsen hyväksi. (Hämäläinen & Nivala 2008, 210 - 211.) Vanhemmalle lapsen terveyden tukeminen on pieniä jokapäiväisiä tekoja, jotka alkavat jo ennen lapsen syntymää. Äidin tulee huolehtia riittävästä ja hyvästä ravinnonsaannistaan jo ennen lapsen syntymää turvatakseen lapsen kehityksen kohdussa. Syntymän jälkeen lapsi tarvitsee paljon hoivaa ja huolenpitoa vuorovaikutuksen toteutumiseksi, mikä on perustana lapsen kaikelle kehitykselle, muun muassa lapsen myöhemmälle tunne-elämän kehitykselle. Riittävä lapsen ravinnon saannin turvaaminen ja erilaisten rutiinien luominen, kuten jokailtainen hampaiden pesu, sekä riittävät ja oikeudenmukaiset rajat ja säännöt tukevat lapsen terveyttä pitkälle aikuisuuteen asti. Terveystuon ammattilaisten, kuten neuvolahenkilökunnan ja myöhemmin kouluterveydenhuollon, rooli on antaa lapsen vanhemmille tukea ja neuvoja kaikissa lapsen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. (Ivanoff ym. 2001, 19 - 21, 36 - 37.)

4 Mies-lapsitoiminta Suomessa

Mies-lapsitoimintaa Suomessa järjestävät Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys, seurakunnat, Pelastakaa Lapset ry sekä monet muut kolmannen sektorin toimijat. Jyväskylän yliopiston mukaan kolmannen sektorin toimijan voi määritellä esimerkiksi seuraavin kriteerein: voittoa tavoittelematon kansalaistoiminta ja vapaaehtoisuus. Järjestöjen ajatellaan toimivan vahvasti arvoperustansa ja aatteellisen suuntautumisen mukaan. (Jyväskylän yliopisto 2017.)

Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys järjestää omaa toimintaansa isälapsinimellä, ja isä-lapsi verkkosivujen mukaan toiminta on osoitettu isälle ja

heidän lapsilleen. Toimintaa on Helsingissä, Vantaalla, Tampereella sekä Turussa, lisäksi järjestö järjestää leirejä ympäri Suomea. Sama yhdistys myös tekee tiedotus- ja koulutustyötä isyydestä ja vanhemmuudesta. (Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys 2017.)

Mies-lapsitoimintaa järjestää myös pienperheyhdistys ”Mieskaveri”-nimellä. Mieskaverit ovat vapaaehtoisia miehiä, jotka tapaavat lapsikavereiden kanssa yleisemmin muutaman kerran kuukaudessa. Kaverisuhteen tarkoituksena on antaa lapselle aikuisen miehen mallia ja samalla keventää yksin lastaan kasvatavan äidin arkea. Tämän toiminnan perusaatteita on, ettei tuettavia ja tukijoita ole, vaan lapset ovat yli neljävuotiaita aivan tavallisia lapsia, joilla ei syystä tai toisesta ole yhteyttä isäänsä tai muihin elämänsä miehiin. Kaveritoimintaan kuuluu 15 tunnin koulutus, jossa käydään läpi muun muassa miehen omia lapsuuden muistoja sekä sitä, miten mies on kokenut omassa lapsuudessaan suhteensa isäänsä ja muihin elämänsä miehiin. Hakijoiden rikosrekisteri myös tarkistetaan ja heidät haastatellaan henkilökohtaisesti. Seuraava vaihe on äidin ja mieskaverin tapaaminen. Jos yhteistyö vaikuttaa kannattavalta, järjestetään tapaaminen mieskaverin ja lapsen välille. Toimintaa on tällä hetkellä Uudellamaalla, Turussa, Oulussa, Kuopiossa, Vaasassa ja Lahdessa. Tampereella toimintaa ollaan aloittamassa uudelleen. Kaverimiestä voi joutua odottamaan muutamasta viikosta aina pariin vuoteen asti. Pääkaupunkiseudulla keskimääräinen odotusaika on noin vuosi. (Mieskaverit 2017a; 2017b.)

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tehtävä

Opinnäytetyön tarkoitus on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lasten ja heidän elämäänsä kuuluvien miesten keskinäisiä suhteita. Opinnäytetyön tehtävänä oli järjestää viisi isämieslapsi-iltaa.

6 Opinnäytetyön toteutus

6.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena. Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Tässä työssä kyse on tapahtuman, tarkemmin viiden erillisen tapahtumakerran järjestäminen. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyössä yhdistyvät sekä itse käytännön toteutus, eli tapahtumien järjestäminen, että raportointi tutkimusviestinnän keinoin. Muita mahdollisia toiminnallisen opinnäytetyön tehtäviä voisivat olla esimerkiksi ohje, ohjeistus, opaslehtinen tai turvallisuusohje. Toiminnallisen opinnäytetyön tulee olla käytännönläheinen, työelämälähtöinen, tutkimuksellisella asenteella toteutettu sekä riittävällä tasolla alan taitojen ja tietojen hallintaa osoittava. (Vilka & Airaksinen 2003, 9 - 10.)

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön on raportoinnin osalta täytettävä tutkimusviestinnälle annetut vaatimukset, vaikka opinnäytetyö olisikin toiminnallinen, eikä sisältäisi varsinaista tutkimusta. Yhteisiä piirteitä toiminnallisessa opinnäytetyössä tutkimuksellisten kanssa ovat muun muassa lähteiden käyttäminen ja merkitseminen, tekstin asianmukaisuus, sanavalinnat sekä johdonmukaisuus aika- ja persoonamuodoissa. (Vilka & Airaksinen 2003, 66, 82.)

Toiminnallisen opinnäytetyön raportti muistuttaa kertomusta. Kertomus etenee sitä mukaa, minkälainen prosessi on ollut. Siitä selviää, miten opinnäytetyön aihe on löytynyt sekä tekemisten kohteet, millaisia ovat opinnäytetyössä ratkotut kysymykset ja millaisin tavoin niihin on etsitty vastausta. (Vilka & Airaksinen 2003, 82.)

Opinnäytetyöhön etsittiin lähdeaineita useista eri lähteistä. Painettuja oppikirjoja ja teoksia haettiin Joensuun pääkirjastosta, Karelia-ammattikorkeakoulun kirjastosta sekä Itä-Suomen yliopiston kirjastosta. Sähköisiä käytettyjä tietokantoja olivat muun muassa Medic, PubMed, Electra, Arto-artikkeliviitetietokanta, Finna ja Finna UEF. Usein käytettyjä hakusanoja olivat lapsi, lapsen kehitys, isyys,

vanhemmuus. Lähteinä opinnäytetyössä käytettiin muun muassa oppikirjoja, lehtiartikkeleja, väitöskirjoja ja eri järjestöjen internetsivuja.

6.2 Isämies-lapsi-iltojen suunnittelu

Mies-lapsitoiminnan järjestämisestä Pohjois-Karjalassa ei ole saatavilla tietoa. Mahdollisesti Joensuun konservatorio on järjestänyt isä-lapsimusiikki-iltoja sekä jokin taho toimintaa erityistukea tarvitseville lapsille sekä heidän isälleen. Näitä tietoja ei ole kuitenkaan mistään lähteestä saatu vahvistettua, joten voidaan sanoa, että mies-lapsitoimintaa ei aikaisemmin ole Joensuussa järjestetty. Muualla Suomessa toimintaa on eri tahojen toimesta järjestetty jonkin verran, kuten opinnäytetyön neljännessä kappaleessa kerrotaan.

Kesäkuussa 2014 kokoonnuttiin kahdesti toimeksiantajan kanssa Joensuun Perheentalolle suunnittelemaan tulevia isämies-lapsi-iltoja. Järjestettävien tapahtumien tulisi olla helposti lähestyttäviä sekä maksuttomia osallistujille. Maksuttomuudessa jouduttiin kuitenkin päätyämään sellaiseen kompromissiin, että aktiviteeteistä yhdestä eli pienoismallien rakennusillasta perittäisiin tarvikemaksu, joka olisi noin 10-15euroa riippuen valitusta pienoismallista. Iltaan olisi toki myös mahdollista tuoda oma pienoismalli mukanaan, kuten mainoksissa todetaan. Tapahtumiin osallistumisen ainoana kriteerinä olisi, että osallistuva aikuinen olisi mies, onhan kyse täysin miehille ja lapsille suunnatusta toiminnasta. Osallistujia ei myöskään haluttu sitoa vanhempi-lapsisuhteeseen, vaan potentiaalisia osallistujia olisivat biologisten isien lisäksi ukit, kummit, sedät, enot sekä muut lapsen elämään kuuluvat miehet. Nimeksi ei siis sopinut itsestään selvä isä-lapsi-ilta, vaan se muotoutui isämies-lapsi-ilta muotoon.

Aktiviteettejä mietittäessä otettiin huomioon asioita, kuten tapahtumien maksuttomuus ja mahdollisuus osallistua ilman aikaisempaa kokemusta kulloinkin kyseessä olevaan lajiin. Ilmoituksiin (liite 1 ja 2) ei haluttu laittaa ikärajaa lapsille. Myös tämä karsi pois listalta jonkin verran vaihtoehtoja, esimerkiksi cartingin sekä seinäkiipeilyn jotka muuten olisivat olleet mielenkiintoisia järjestettäviä, mutta haasteellisia pienimmille sekä tapahtumista olisi myös tullut mahdollisesti

kustannuksia osallistujille. Ryhmäkoot eivät tulisi ongelmaksi suurellakaan osallistujamäärällä, olisihan lapsilla oltava aikuinen mukanaan. Sopiva ryhmä koko potentiaalisille osallistujille, eli 4-12 vuotiaille olisi ollut 4-6 lasta ohjaajaa kohden. (Koljonen 2011, 144.) Ajankohdiksi valittiin maanantai- ja tiistai-aika. Viiikonloppua ajateltaessa katsottiin sen olevan profiloitunut perheen kanssa vietäväksi ajaksi, ja näin ollen ajatus tästä hylättiin.

Iltojen markkinointia suunniteltaessa mietittiin, miten tavoittaa mahdollisimman suuri joukko miehiä ja lapsia kohtuullisella vaivalla ja kustannuksilla. Päämarkkinointikanavaksi muodostuivat illoista kertovat ilmoitukset (liite 1), mitkä jaettaisiin Joensuun päiväkoteihin ja alakouluihin ilmoitustaululle kiinnitettäväksi. Neuvoloihin ilmoitukset lähetettäisiin sähköpostitse. Lisäksi päiväkoteihin toimitettiin pienempiä ilmoituksia (liite 2), joita päiväkodin henkilökunta voisi halutessaan jakaa vanhemmille mukaan kotiin vietäväksi. Monissa kierretyistä paikoista vastaanotto oli erittäin positiivista ja henkilökunta otti mielellään esitteet vastaan ja lupasi kiinnittää ne näkyville sekä myös jakaa pienempiä esitteitä lapsille mukaan. Koulujen (Joensuu 2017b) ja päiväkotien (Joensuu 2017a) osoitteet saatiin Joensuun kaupungin internetsivuilta.

Tapahtumien ja päivämäärien varmistuttua alkoi yhteistyökumppaneiden hankinta. Yhteistyökumppaneina tapahtumissa olivat Kasvitieteellinen puutarha Botanica, Joensuun kaupunki, Perheentalo, K-market Omppu sekä Joenliitokiekko ry. Yhteydenpito yhteistyökumppaneiden kanssa tapahtui suurimmaksi osaksi sähköpostitse.

6.3 Isämies-lapsi-iltojen toteutus

Ensimmäinen isämies-lapsi-ilta oli sieniretki Kuhasalon ulkoilualueelle. Kuhasalon ulkoilualue on noin 50 hehtaarin kokoinen Pyhäselän rannalla sijaitseva metsäinen helppokulkuinen maasto. Alueella on yhden ja kahden kilometrin pituiset opastetut kävelyreitit sekä näiden varrella useita nuotiopaikkoja. Nuotiopaikolla ei ole valmiina polttopuita, vaan ne täytyy tuoda tullessansa. (Pohjois-Karjalan vaellusreittiopas 2016.)

Kuhasalon alue valittiin sen läheisyyden, helppokulkuisuuden sekä monipuolisen sienistön ja maaston perusteella. Viikkoa ennen toteutusta oli ennalta tutustuminen maastoon sekä taukopaikan valinta, jossa tultaisiin syömään eväitä, sekä järjestämään sieninäyttely kerätyistä sienistä. Tapahtumapäivän aamuna vielä toimitettiin valmiit polttopuut taukopaikalle myöhempää käyttöä varten.

Ilmoituksissa oli pyydetty osallistujia saapumaan Kukkosen saaren parkkipaikalle kello 17.00. Kuhaselän ulkoilualue sijaitsee Kukkosen saarella. Ensimmäisen tapahtuman kyseessä ollessa jännitettiin, tulisiko osallistujia. Huojennukseksi kuitenkin todettiin osallistujia olevan enemmän kuin oli odotettu, yhteensä seitsemän aikuista ja yhdeksän lasta.

Kaikkien saavuttua sovitulle paikalle lähdettiin kulkemaan valittua taukopaikkaa kohti mukaillen valmista ulkoilureittiä. Matkalla kerättiin sieniä ja tutkittiin muutenkin maastoa ja luontoa. Eteenpäin kuljettiin väljässä ryhmässä, kukin hieman omia polkujaan pitkin kohti määränpäättä. Erilaisia sieniä niin syötäväksi kelpaavia kuin myrkyllisiäkin tunnistettiin ja kerättiin sienikoreihin useita kymmeniä reitin varrella. Sieniasiantuntijoita oli tapahtumassa mukana kaksi, sekä Perheentalolta että Joensuun Martoilta. Näin ollen pystyttiin turvallisesti keräämään ja tunnistamaan sieniä.

Lapset viihtyvät luonnostaan hyvin ulkoillessaan, ja metsäympäristö tarjoaa erinomaisia mahdollisuuksia lasten virittää keskenään leikkejä kivien, sammalien, käpyjen ja muiden luonnon antimien inspiroimana. Suomesta voikin hyvin löytää kaupunkien välittömästä läheisyydestä sopivia paikkoja retkeilyyn ja harrastaa jokamiehen oikeuksiin kuuluvaa sienestystä ja ulkoilua. (Koistinen, Ruuskanen & Surakka 2004, 69 - 70.)

Reitin päässä taukopaikalla sytytettiin nuotio ja lapset saivat tehdä itselleen makkaranpaistotikut. Makkaranpaiston ja eväiden syönnin lomassa tehtiin sienimuhennosta kerätyistä tateista ja lampaankäävistä. Opittiin myös, että herkku-tatteja pystyi hyvin paistamaan nuotiolla makkaratikun varassa. Lopuista sienistä järjestettiin sieninäyttely, jossa saattoi tutustua kaikkiin matkan varrella kerättyihin sieniin.

Isämies-lapsi-illoista toinen olisi ollut frisbeegolfia Kirkko-/Koivuniemenpuiston frisbeegolfradalla, mikä on yksi Joensuun alueen neljästätoista frisbeegolfradasta (Joenliitokiekko 2016). Frisbeegolfissa pyritään saamaan liitokiekko korimaiseen maaliin mahdollisimman vähäisillä heittokerroilla. Frisbeegolfradoilla on golfin tapaan useimmiten 9 tai 18 väylää, joista jokainen aloitetaan avauspaikalta ja heittämistä jatketaan siitä, mihin kiekko putoaa, kunnes liitokiekko on saatu toimitettua maalina toimivaan koriin. Jokaisen väylän heittomäärät lasketaan yhteen, ja se, kenellä on vähiten heittoja käytettynä, on voittaja. (Frisbeegolfliitto 2017.)

Frisbeegolfia oli lupautunut opettamaan Joen liitokiekon väki. Heiltä olisi saatu myös liitokiekot tapahtumaan. Joensuun kaupunki olisi vastannut kahvitarjoilusta. Tämä kerta jouduttiin kuitenkin perumaan kovan syysmyrskyn takia. Räntää satoi paljon, ja tuuli oli erittäin navakkaa. Korvaavaa ohjelmaa ei yritetty järjestää, koska tiedottaminen olisi jäänyt niin viime hetkeen, että tapahtuman osallistujia ei olisi enää tavoitettu. Tässä yhteydessä tuli ilmi se heikkous, että ennakkoon ilmoittautumisia ei tilaisuuksiin ollut. Jos tapahtumaan tulijat olisivat olleet etukäteen tiedossa, heidät olisi ollut mahdollista tavoittaa ja tiedottaa ohjelman muutoksesta. Sovittuun tapaamispaikkaan ei kuitenkaan tullut yhtään osallistujaa.

Tapahtumista kolmas, eli pienoismalli-ilta, järjestettiin Joensuun Perheentalolla, joka on Pelastakaa Lapset ry:n ylläpitämä toimintakeskus Joensuun ydinkeskustan taitokorttelissa. Paikan valintaan vaikuttivat tilojen hyvä saatavuus, sopiva koko toimintaa varten sekä tunnettavuus ja keskeinen sijainti. Perheentalona toimii historiallinen Parviaisen talo, joka on rakennettu vuonna 1886 ja on ehtinyt muuttaa usean kerran ennen nykyistä sijaintiaan taitokorttelissa. (Ikonen M 2016; Pelastakaa Lapset 2016a.)

Tarvittavat pienoismallit saatiin lastentarvikeliikkeestä siten, että ylijääneet kapaleet voisi palauttaa tapahtuman jälkeen. Tavallisimpia ja suosituimpia pienoismalliaiheita ovat autot, lentokoneet, laivat ja panssarivaunut. Näistä koottavana oli erilaisia auto- ja lentokonemalleja. Tapahtumaan osallistui kaksi miestä ja kolme lasta, jotka hyvin mahtuivat kokoamaan pienoismalleja yhteen Per-

heentalon huoneista. Aikaa tapahtumaan oli varattu 2,5 tuntia, mikä juuri riitti mallien kokoamiseen ja maalaamiseen. Tapahtumassa oli myös tarjolla välipalaa.

Tapahtumista neljäs, lautapeli-ilta järjestettiin niin ikään Perheentalolla. Osallistujia oli hieman enemmän kuin edellisessä pienoismalli-illassa, yhteensä kolme miestä ja viisi lasta. Peleinä oli muun muassa Monopoli, Kimble, shakki ja corona. Pelit oltiin valittu ajatellen laajaa ikäjakaumaa ja ne saatiin käyttöön Perheentalolta, sekä tapahtuman järjestäjältä itseltään. Pelien pelaaminen alkaa sujua jo kolmivuotiaana yksinkertaisilla peleillä ja toisten lasten seurassa. Tässä iässä myös pelien säännöt alkavat jo vähitellen hahmottumaan. (Koistinen ym. 2004, 67.) Lautapeli-illassa oli tarjolla välipalaa, minkä tarjosi Joensuun Perheentalo.

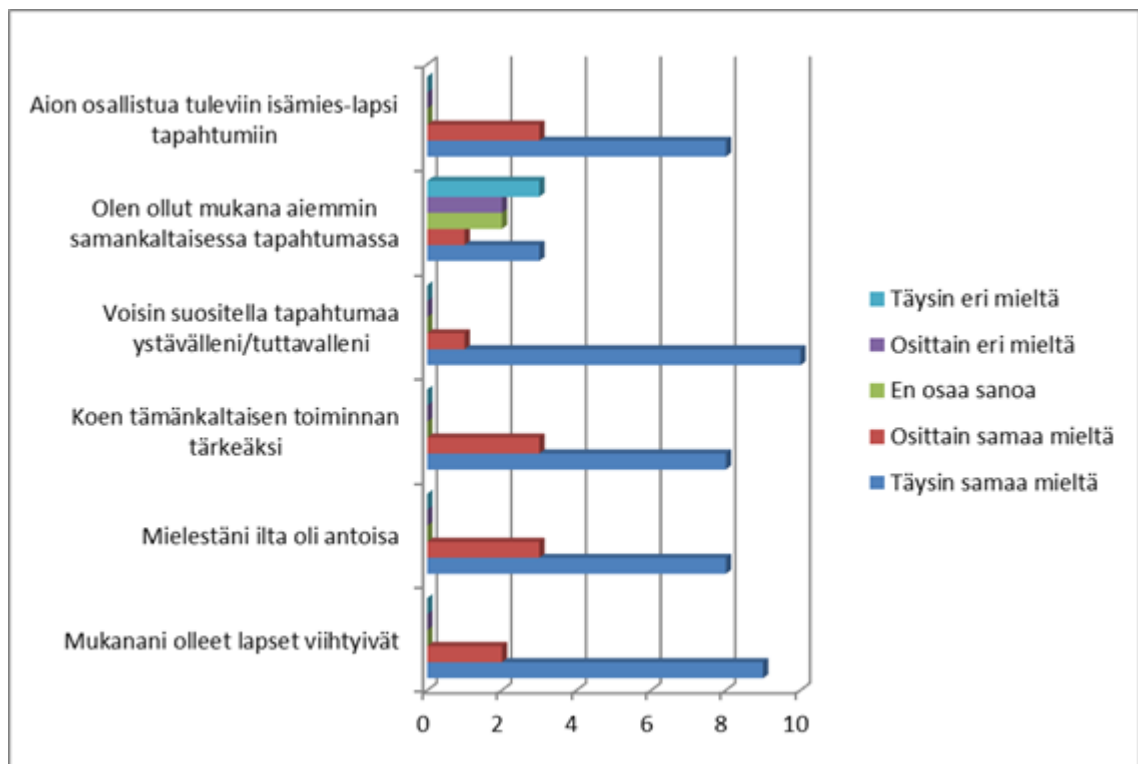
Tapahtumista viides oli isänpäiväretki Joensuun kasvitieteelliseen puutarhaan Botaniaan. Paikalle tulleille isämies-lapsiseurueille oli luvassa ilmainen ja opastettu kierros Suomen ainoassa ja maailman pohjoisimmassa trooppisessa perhospuutarhassa. (Botania 2017.) Opinnäytetyön tekijä ei itse ollut paikalla, vaan oppaana toimi Botanian henkilökunta. Ilmaisella isänpäivä kierroksella oli ollut muutamia osallistujia.

6.4 Isämies-lapsi-iltojen arviointi

Palaute isämies-lapsi-illoista oli hyvää (kuvio 1). Palautekyselyyn (liite 3) vastanneet olivat toimintaan tyytyväisiä ja toivoivat että vastaavanlaista toimintaa järjestettäisiin vastaisuudessakin. Palautekyselyyn täytti kymmenen kävijää ja sanallista palautetta eri kerroilla antoi yhdeksän kävijää, kuten: "Lisää tällaista!", "Ilta oli kaunis ja lämmin sekä sain olla paikalla poikani kanssa metsässä pitkää aikaa! P.S Retki oli antoisa ja mukava", "Kiitokset mukavasta illasta, toivottavasti näitä tulee lisää. Päiväryhmiin ei töissä ollessa kerkeä. Hyvä mahdollisuus tutustua muihin lapsiin ja vanhempiin", "Mukavaa oli, meidän vaativa nuorimieskin viihtyi!", "Hauska tapahtuma. Lapset ja aikuiset viihtyi hyvin". Palautteiden joukossa oli yksi kehitysehdotuskin "Esittäytymiskierros ois jees.". Eräässä pa-

lautekyselyssä kaivattiin enemmän mainontaa sanoin ”Mainontaa isommalla pensselillä ☺”.

Kysyttäessä mistä kävijät saivat tiedon tapahtumista, kahdeksasta vastaajasta kolme oli saanut tiedon vaimoltaan. Loput vastaukset olivat: ”kaverilta”, ”veli vinkkasi”, ”perheohjaajalta”, ”perheentalolta”, ”mainos neuvolassa”.



Kuvio 1. Isämies-lapsi-iltojen palaute.

7 Pohdinta

7.1 Tuotoksen tarkastelua

Opinnäytetyön tarkoitus on parantaa lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa lasten ja heidän elämäänsä kuuluvien miesten keskinäisiä suhteita. Opinnäytetyön tehtävänä oli järjestää viisi isämies-lapsi-iltaa.

Liikunta, leikkiminen, käsillä tekeminen ja pelien pelaaminen ovat lapsen kehityksen kannalta ensisijaisen tärkeitä, sillä opetteleehan lapsi leikkiessään sosiaalisia ja motorisia taitoja, jotka ovat suoraan yhteydessä myös kognitiivisiin taitoihin. Hyviä aktiviteetteja ovat sellaiset puuhut, joista lapsi itse nauttii ja saa myös tärkeitä onnistumisen sekä myös epäonnistumisen kokemuksia. Tekemisen ei aina tarvitse olla ohjattua ja ennalta suunniteltua, vaan lasten itsensä suunnittelemat ja järjestämät leikit kehittävät mielikuvitusta ja opettavat toimimaan ryhmässä muiden kanssa. Aikuisen tulee kuitenkin aina näyttää hyvää esimerkkiä omalla käytöksellään ja suhtautumisellaan asioihin ja toisiin ihmisiin. (Laukkanen ym. 48 - 52; Nurmi ym. 2006, 57 - 59; Ivanoff ym. 2001, 65.)

Opinnäytetyön isämies-lapsi-illoissa lapsilla oli mahdollisuus tutustua erilaisiin harrastuksiin ja asioihin yhdessä mukanaan olevan miehen kanssa. Samalla tarjoutui mahdollisuus tutustua toisiin lapsiin ja hankkia uusia kaverisuhteita. Isämies-lapsi-illoissa oli hyvä ja vastaanottava tunnelma. Opinnäytetyö oli onnistunut, jokaisessa tapahtumassa oli osallistujia ja siten tärkein tavoite saavutettu. Osallistujia olisi toivottu olevan enemmän.

Jälkikäteen ajatellen suurimmat muutokset olisivat olleet aktiviteettien valinta hieman rohkeammin ja tapahtumien välin pienentäminen viikkoon, jolloin tapahtumista olisi tullut tiivis ”paketti” ja ne olisivat pysyneet paremmin osallistujien mielessä. Tapahtumien ajankohta, alkuviikon alkuillasta, sen sijaan oli järjestäjän mielestä paras mahdollinen ajankohta. Myös ennakoilmoittautuminen ja suuntaa antavat ikäraajat olisivat voineet olla hyväksi tapahtumille.

7.2 Opinnäytetyöprosessi

Opinnäytetyön tekeminen alkoi toiminnallisten isämies-lapsi-iltojen suunnittelulla ja järjestämisellä. Suunnittelukerrat olivat kesällä 2014, ja syksyllä 2014 järjestettiin isämies-lapsi-illat. Loppuvuodesta 2014 alkoivat pienryhmätapaamiset ja opinnäytetyön kirjallisen osuuden olisi pitänyt alkaa. Tarkkaa aikataulua ei opinnäytetyön tekemiselle ollut, ja vasta loppuvuodesta 2016 alkoi opinnäytetyön teoriaosuuden kirjoittaminen. Tätä ennen opinnäytetyöprosessi sujui hitaasti ja

tekemisessä oli monia pitkiä taukoja. Tarkka aikataulutus ja siinä pysyminen olisi helpottanut työn tekemistä ja työn nopeampaa valmistumista. Pienryhmätaapaamiset ja tietopohjan kirjoittaminen ennen tapahtumia olisivat myös helpottaneet tekemistä huomattavasti.

Tietopohjan aiheiden valitseminen tuotti aluksi vaikeuksia. Aiheet muokkautuivat ja tarkentuivat jonkin verran kirjallisen osuuden tekemisen aikana, mutta työn ydinasiat pysyivät samoina. Sopivien lähteiden löytäminen oli myös haastavaa. Tietoa oli hyvin löydettävissä, mutta usein oppikirjoista ja kokoomateoksista alkuperäisten tutkimusten sijaan. Itä-Suomen yliopiston kirjastosta kuitenkin oli löydettävissä tarvittavaa tutkimustietoa.

7.3 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön aiheen valinnassa voi kysyä, valitako aihe, joka on erityisen muodin mukainen vai välttää sellaista. Aihetta valitessa tulee myös pohtia, onko valittu aihe yhteiskunnallisesti tärkeä ja merkityksellinen, vai onko aihe valittu sen helpon toteutuksen vuoksi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 24 - 25.) Opinnäytetyön aihe valittiin sen kiinnostavuuden ja yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi, ei siksi että sen toteuttaminen olisi helppoa.

Plagiointi on tieteessä toisen tekijän ideoiden, tutkimustulosten tai sanamuodon esittämistä omanaan. Tiedon luvaton lainaaminen johtuu usein piittaamattomuudesta: lähdeviitteen puuttumisena tai epäselvänä viittaamisena. (Hirsjärvi ym. 2009, 122.) Opinnäytetyössä on käytetty Karelia-ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjeistusta lähdeluettelon tekoon ja tekstin sisällä oleviin viittauksiin. Suoria lainauksia opinnäytetyössä ei ole.

Ammattikorkeakoulujen tulee huolehtia opiskelijoiden hyvään tieteelliseen käytäntöön perehdyttämisestä sekä tutkimusetiikan opettamisesta (Hyvä tieteellinen käytäntö 2014). Opinnäytetyössä on pyrittävä käyttämään tuoreita lähteitä, koska monilla aloilla tutkimustieto muuttuu nopeasti. Toisaalta olisi suotavaa käyttää alkuperäisiä lähteitä, koska tieto moninkertaisessa lainausprosessissa

on saattanut muuttua ja alkuperäinen tiedonlähde on saattanut jopa kadota. Myös kirjoittajan tunnettavuus ja arvostettavuus kertovat tutkijan arvovaltaista kyseisellä tieteen alalla. Tietoa etsiessä olisi hyvä myös yrittää ottaa selville onko kirjoittajalla todella painavaa sanottavaa, vai onko kirjoittaja juuri kyseisellä hetkellä trendikäs kirjoittaja, jonka kirjoituksia ”kuuluu” lainata. (Hirsjärvi ym. 2009, 113.)

Opinnäytetyössä toteutettiin näitä lähdekritiikin arvoja viittaamalla tunnettujen ja arvostettujen kirjoittajien teoksiin. Tutkimuksia lähteinä käyttäessä selvisi, että moniin käytetyistä perusteoksista viitattiin myös näissä. Kaikki työssä käytetyt lähdeoteokset ovat myös melko uusia.

7.4 Ammatillinen kasvu ja kehitys

Toiminnallinen opinnäytetyö oli ensimmäinen laajempi kirjallinen työ. Erilaisten toimintojen järjestäminen miehille ja lapsille tuntui aluksi hyvin vieraalta, mutta projektin läpi käyminen antoi hyvin valmiuksia tulevaisuuden varalle. Opinnäytetyön tekemisen aikana opittiin paljon kirjoittamisesta ja tapahtuman järjestämisestä sekä saatiin paljon tietoa lapsuuden vaiheista, vanhemmuudesta ja isyydestä.

Monet eri osa-alueet olivat vaikeita opinnäytetyön aikana. Toiminnallisessa osuudessa haasteena oli tuntemattomien ihmisten kohtaaminen ja ohjaaminen. Kirjallisessa puolessa haastetta toi kirjoitustyöhön ryhtyminen kerta toisensa jälkeen. Lopulta tämä puoli saatiin kuntoon varaamalla konkreettisesti kalenterista aikaa sekä rauhallinen tila tarkoitusta varten. Kirjoitustyötä olisi varmasti helpottanut, jos opinnäytetyö olisi tehty parin kanssa tai ryhmässä, jolloin olisi ollut ryhmän tuki kannustamassa eteenpäin. Pienryhmässä saatiin kuitenkin paljon ohjeita ja vertaistukea työn eteenpäin viemiseen.

7.5 Jatkokehitysideat

Isämies-lapsi toiminta on saanut jo jatkoa toukokuussa 2015 käynnistyneessä 2,5-vuotisessa ”Isämies elämässä”-hankkeessa. Hankkeen kohderyhmänä ovat isämiehet, miesvaltaiset yritykset sekä miehiä työssään kohtaavat sosiaali- ja terveydenhuoltoalan ammattilaiset. Isämies voi olla biologisen isän lisäksi muu mies, joka antaa lapsen elämään miehen mallia, kuten isoisä, kummi, tukihenkilö tai adoptioisä.

Hankkeessa järjestetään toimintaa isämiehille ja lapsille, kokeillaan erilaisia miesryhmiä, kehitetään neuvoloiden perhevalmennuksia enemmän isät huomiioon ottaviksi, järjestetään isämiesteemaisia koulutuksia ja tilaisuuksia, tehdään miesten vanhemmuutta tukevaa yhteistyötä yritysten kanssa sekä kannustetaan ja tuetaan eri tahoja isätyöhön. (Pelastakaa Lapset 2016b.)

Lähteet

- BMC Public Health. 2016. Increasing physical activity among young children from disadvantaged communities: study protocol of a group randomised controlled effectiveness trial. <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=efe3f973-752d-438a-b9d9-acb3bef1f5f4%40sessionmgr102>. 13.4.2017
- Dunderfelt, T. 2011. Elämänkaari psykologia. Helsinki: WSOYpro.
- Frisbeegolfliitto. Frisbeegolfin viralliset säännöt. 2016. http://frisbeegolfliitto.fi/wp-content/uploads/2009/06/pdga_2013_combo_booklet_FI.pdf. 20.3.2017.
- Halme, N. 2009. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66490/978-951-44-7794-2.pdf?sequence=1>. 20.2.2017.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hämäläinen, J. & Nivala, E. 2008. Kasvatustiede pedagogisen ihmistyön tiede. Kuopio: Taskutieto.
- Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2007. Turvaverkko vai trampoliini, sosiaaliturvan mahdollisuudet. Helsinki; WSOY.
- Ikonen, M. 2016 Matkailu kotimaassa. http://www.kotimaassa.fi/index.php?article_id=2519&__from_id__=888. 21.12.2016.
- Ivanoff, P., Risku, A., Kitinoja, H., Vuori, A. & Palo, R. 2001. Hoidatko minua? Lapsen, nuoren ja perheen hoitotyö. Helsinki: WSOY.
- Joenliitokiekko. 2016. Fribeegolf & ultimate. <http://www.joenliitokiekko.com/>. 21.12.2016.
- Joensuun kaupunki. 2017a. Päivähoito. <http://www.joensuu.fi/paivahoito>. 14.2.2017.
- Joensuun kaupunki. 2017b. Alakoulut. <http://www.joensuu.fi/alakoulut1>. 14.2.2017
- Jyväskylän yliopisto. 2016. Kolmas sektori. <http://kans.jyu.fi/sanasto/sanat-kansio/kolmas-sektori>. 21.12.2016.
- Kasvitieteellinen puutarha Botania. 2016. Joensuun kasvitieteellinen puutarha. <http://botania.fi>. 21.12.2016.
- Kenney, M, K. 2012. Child, Family, and Neighborhood Associations with Parent and Peer Interactive Play During Early Childhood. <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=20&sid=efe3f973-752d-438a-b9d9-acb3bef1f5f4%40sessionmgr102>. 13.4.2017.
- Koistinen, P., Ruuskanen, S. & Surakka, T. 2004. Lasten ja nuorten hoitotyön käsikirja. Helsinki: Tammi.
- Koljonen, M. & Myllymäki, J. 2011. Psykomotoriikan käsikirja. Lahti: VK-Kustannus Oy.
- Kronqvist, E-L. & Pulkkinen, M-L. 2007. Kehityspsykologia matkalla muutokseen. Porvoo: WSOY.
- Laukkanen, A., Finni, T., Pesola, A. & Sääkslahti, A. 2013. Reipas liikunta takaa lasten motoristen perustaitojen kehityksen – mutta kevyttäkin tarvitaan. Liikunta & tiedelehti 50 (6), 47-52.
- Macmillan, B. 2006. Miksi pojat ovat poikia ja miten kehittää heidän parhaita puoliaan. Helsinki: WSOY.

- Maistraatti. 2016. Isyyden tunnustamisen vahvistaminen. http://www.maistraatti.fi/fi/Palvelut/kotikunta_ja_vaestotiedot/Isyyden-tunnustamisen-vahvistaminen/. 10.9.2016.
- Marttunen, M. 2005. Kansanterveys. Riittävän hyvä vanhemmuus. <http://thl32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/102059/9kansanterveys2005.pdf?sequence=1>. 30.3.2017.
- Mieskaverit. 2017a. Lapselle mieskaveri. <http://www.mieskaverit.fi/lapselle-mieskaveri/>. 20.3.2017.
- Mieskaverit. 2017b. Mieskaveritoiminta. <http://www.mieskaverit.fi/>. 20.3.2017.
- Niemi, M. 2013. Lapsen ominaisuudet, perheen resurssit ja vanhempi-lapsi suhde lapsen kehityksen ennustajana. <http://elektra.helsinki.fi/se/p/0355-1067/48/4/lapsenom.pdf>. 20.3.2017.
- Niemi, M. 2012. Lapsen ominaisuudet, perheen resurssit ja vanhempi-lapsi suhde lapsen kehityksen ennustajana. <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66944/978-951-44-8918-1.pdf?sequence=1>. 20.3.2017
- Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys. 2016. Isä-lapsi. <http://www.isa-lapsi.fi/>. 13.1.2017
- Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.
- Pelastakaa Lapset ry. 2016a. Perheentalon esittely. <http://www.pelastakaalapset.fi/joensuunperheentalo/esittely-introduction/perheentalon-tilat-facilities/>. 15.5.2016.
- Pelastakaa lapset ry. 2016b. Isämies elämässä hanke. <https://www.pelastakaalapset.fi/tyomme-kotimaassa/lastensuojelupalveluiden-kehittamistoiminta/isamies-elamassa/>. 20.5.2016
- Pelastakaa lapset ry. 2016c. Tietoa meistä. <https://www.pelastakaalapset.fi/tietoa-meista/>. 12.11.2016.
- Pohjois-Karjalan vaellusreittiopas. 2016. Kuhasalon luontopolku. <http://www.vaellus.info/reittitarkennus.php?id=04100614591468FD>. 20.5.2016.
- Pulkkinen, L. 2002. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: Ps-kustannus. 30.3.2017.
- Rintala, P. Sääkslahti, A. & Iivonen S. 2016. 3–10-vuotiaiden lasten motoriset perustaidot. Liikunta & Tiede 53 (6), 49–55.
- Sinkkonen, J. 2008. Mitä lapsi tarvitsee hyvään kasvuun. Helsinki: WSOY.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2008. Isien ja isyyden tukeminen äitiys- ja lasten neuvoloissa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä. 2008:24. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena. Opas työntekijälle. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/114371/Opp200414.pdf?sequence=1>. 5.4.2017.
- Sääkslahti, A., Soini, A., Iivonen, S., Laukkanen, A. & Mehtälä, A. 2015. Lapsen laatuista liikuntaa. Liikunta & tiede 50 (2-3), 51-55.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Lapsen huolto, tapaaminen ja asuminen. <https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikir>

- ja/tyoprosessi/erityiskysymykset/lapsen-asema- erotilantees
sa/lapsen-huolto-tapaaminen-ja-asuminen#_Lapsen_huolto.
Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2014. Hyvä tieteellinen käytäntö.
<http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto>. 28.3.2017.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Väestöliitto. 2017. Parisuhdetietoa. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/avio-ja_avoliiton_lakitieto/yhteishuolto/. 13.1.2017.



Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen
Save the Children



Karelia
AMMATTIKORKEAKOULU

ISÄMIES-LAPSI -ILLAT

JOENSUUSSA SYKSYLLÄ 2014

TI 9.9. SIENIRETKI KUHASALOON

Lähtö retkeilyalueen P-paikalta klo 17.30. Mukaan sienikori ja -veitsi, säänmukainen varustus ja omat **MAKKARAT**. Lisätiedot: Topi Linjama, topi.linjama@pelastakaalapset.fi, 050 448 1095

TI 23.9. FRISBEE-GOLFIA

Lähtö ev.lut. kirkon radalle kirkon itäpuolen P-paikalta klo 17.30. Aiempaa kokemusta lajista ei tarvita. Matkan varrella **PIENTÄ PURTAVAA**. Lisätiedot: Turo Ollikainen, turo.1.ollikainen@edu.karelia.fi, 044 223 3001

SU 9.11. ISÄNPÄIVÄRETKI BOTANIAAN

40 ensin ilmoittautunutta lasta pääsee **ISÄN KANSSA ILMAISEKSI**. Ilmoittautumiset jussi.virratvuori@kirjokansi.info (Heinäpurontie 70)

TI 7.10.

PIENOISMALLIEN RAKENTAMISTA

Joensuun Perheentalolla (Rantakatu 15) klo 17.30–20. Pienoismallin voi ostaa itse etukäteen tai paikan päältä 10–15€:lla. Valittavana **USEITA ERILAISIA MALLEJA** mielenkiinnon ja kokemuksen mukaan. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Turo Ollikainen

MA 20.10. PELI-ILTA

Joensuun Perheentalolla klo 18–20. Erilaisia pelejä on paljon, mm. sakki, monopoli, **KORONA**. Pientä iltapalaa. Lisätiedot: Turo Ollikainen

MAKSUTTOMAT illat on suunnattu kaikille **ISILLE, MIEHILLE** ja heidän kanssaan tuleville **LAPSILLE**. Ennakoilmoittautuminen pienoismalli-iltaan ja Botaniaan.

Tässä oiva tilaisuus vaikka antaa **ÄIDILLE VAPAAILTA** ja lähteä tutustumaan uusiin **HARRASTUKSIIN** ja kavereihin!



Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020



Isämies-lapsi -illat Joensuussa syksyllä 2014

ti 9.9. Sieniretki Kuhasaloon

Lähtö retkeilyalueen P-paikalta klo 17.30. Mukaan sienikori ja -veitsi, säänmukainen varustus ja omat makkarat. Lisätiedot: Topi Linjama, topi.linjama@pelastakaalapset.fi, 050 448 1095

ti 23.9. Frisbee-golfia

Lähtö ev.lut. kirkon radalle kirkon itäpuolen P-paikalta klo 17.30. Aiempaa kokemusta ei tarvita. Matkan varrella pientä purtavaa. Lisätiedot: Turo Ollikainen, turo.1.ollikainen@edu.karelia.fi, 044 223 3001

ti 7.10. Pienoismallien rakentamista

Joensuun Perheentalolla (Rantakatu 15) klo 17.30–20. Pienoismallin voi ostaa itse etukäteen tai paikan päältä 10–15€:lla. Valittavana useita erilaisia malleja mielenkiinnon ja kokemuksen mukaan. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Turo Ollikainen

ma 20.10. Peli-ilta

Joensuun Perheentalolla klo 18–20. Erilaisia pelejä on paljon, mm. sakkii, monopoli, korona. Lisätiedot: Turo Ollikainen

su 9.11. Isänpäiväretki Botaniaan

40 ensin ilmoittautunutta lasta pääsee isän kanssa ilmaiseksi. Ilmoittautumiset jussi.virratvuori@kirjokansi.info

Maksuttomat illat on suunnattu kaikille isille, miehille ja heidän kanssa tuleville lapsille. Ennakoilmoittautuminen pienoismalli-iltaan ja Botaniaan.



Isämies-lapsi -illat Joensuussa syksyllä 2014

ti 9.9. Sieniretki Kuhasaloon

Lähtö retkeilyalueen P-paikalta klo 17.30. Mukaan sienikori ja -veitsi, säänmukainen varustus ja omat makkarat. Lisätiedot: Topi Linjama, topi.linjama@pelastakaalapset.fi, 050 448 1095

ti 23.9. Frisbee-golfia

Lähtö ev.lut. kirkon radalle kirkon itäpuolen P-paikalta klo 17.30. Aiempaa kokemusta ei tarvita. Matkan varrella pientä purtavaa. Lisätiedot: Turo Ollikainen, turo.1.ollikainen@edu.karelia.fi, 044 223 3001

ti 7.10. Pienoismallien rakentamista

Joensuun Perheentalolla (Rantakatu 15) klo 17.30–20. Pienoismallin voi ostaa itse etukäteen tai paikan päältä 10–15€:lla. Valittavana useita erilaisia malleja mielenkiinnon ja kokemuksen mukaan. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Turo Ollikainen

ma 20.10. Peli-ilta

Joensuun Perheentalolla klo 18–20. Erilaisia pelejä on paljon, mm. sakkii, monopoli, korona. Lisätiedot: Turo Ollikainen

su 9.11. Isänpäiväretki Botaniaan

40 ensin ilmoittautunutta lasta pääsee isän kanssa ilmaiseksi. Ilmoittautumiset jussi.virratvuori@kirjokansi.info

Maksuttomat illat on suunnattu kaikille isille, miehille ja heidän kanssa tuleville lapsille. Ennakoilmoittautuminen pienoismalli-iltaan ja Botaniaan.



Isämies-lapsi -illat Joensuussa syksyllä 2014

ti 9.9. Sieniretki Kuhasaloon

Lähtö retkeilyalueen P-paikalta klo 17.30. Mukaan sienikori ja -veitsi, säänmukainen varustus ja omat makkarat. Lisätiedot: Topi Linjama, topi.linjama@pelastakaalapset.fi, 050 448 1095

ti 23.9. Frisbee-golfia

Lähtö ev.lut. kirkon radalle kirkon itäpuolen P-paikalta klo 17.30. Aiempaa kokemusta ei tarvita. Matkan varrella pientä purtavaa. Lisätiedot: Turo Ollikainen, turo.1.ollikainen@edu.karelia.fi, 044 223 3001

ti 7.10. Pienoismallien rakentamista

Joensuun Perheentalolla (Rantakatu 15) klo 17.30–20. Pienoismallin voi ostaa itse etukäteen tai paikan päältä 10–15€:lla. Valittavana useita erilaisia malleja mielenkiinnon ja kokemuksen mukaan. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Turo Ollikainen

ma 20.10. Peli-ilta

Joensuun Perheentalolla klo 18–20. Erilaisia pelejä on paljon, mm. sakkii, monopoli, korona. Lisätiedot: Turo Ollikainen

su 9.11. Isänpäiväretki Botaniaan

40 ensin ilmoittautunutta lasta pääsee isän kanssa ilmaiseksi. Ilmoittautumiset jussi.virratvuori@kirjokansi.info

Maksuttomat illat on suunnattu kaikille isille, miehille ja heidän kanssa tuleville lapsille. Ennakoilmoittautuminen pienoismalli-iltaan ja Botaniaan.



Isämies-lapsi -illat Joensuussa syksyllä 2014

ti 9.9. Sieniretki Kuhasaloon

Lähtö retkeilyalueen P-paikalta klo 17.30. Mukaan sienikori ja -veitsi, säänmukainen varustus ja omat makkarat. Lisätiedot: Topi Linjama, topi.linjama@pelastakaalapset.fi, 050 448 1095

ti 23.9. Frisbee-golfia

Lähtö ev.lut. kirkon radalle kirkon itäpuolen P-paikalta klo 17.30. Aiempaa kokemusta ei tarvita. Matkan varrella pientä purtavaa. Lisätiedot: Turo Ollikainen, turo.1.ollikainen@edu.karelia.fi, 044 223 3001

ti 7.10. Pienoismallien rakentamista

Joensuun Perheentalolla (Rantakatu 15) klo 17.30–20. Pienoismallin voi ostaa itse etukäteen tai paikan päältä 10–15€:lla. Valittavana useita erilaisia malleja mielenkiinnon ja kokemuksen mukaan. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Turo Ollikainen

ma 20.10. Peli-ilta

Joensuun Perheentalolla klo 18–20. Erilaisia pelejä on paljon, mm. sakkii, monopoli, korona. Lisätiedot: Turo Ollikainen

su 9.11. Isänpäiväretki Botaniaan

40 ensin ilmoittautunutta lasta pääsee isän kanssa ilmaiseksi. Ilmoittautumiset jussi.virratvuori@kirjokansi.info

Maksuttomat illat on suunnattu kaikille isille, miehille ja heidän kanssa tuleville lapsille. Ennakoilmoittautuminen pienoismalli-iltaan ja Botaniaan.



Isämies-iltojen palautekysely

Päivämäärä: _____.____.2014

Ympäröi kustakin väittämästä sopivimman vastausvaihtoehdon numero.

1 = Täysin samaa mieltä / 2 = Osittain samaa mieltä / 3 = En osaa sanoa / 4 = Osittain eri mieltä / 5 = Täysin eri mieltä

Mukanani olleet lapset viihtyivät

1. 2. 3. 4. 5.

Mielestäni ilta oli antoisa

1. 2. 3. 4. 5.

Koen tämänkaltaisen toiminnan tärkeäksi

1. 2. 3. 4. 5.

Voisin suositella tapahtumaa ystävilleni/tuttavilleni

1. 2. 3. 4. 5.

Olen ollut aiemmin mukana samankaltaisessa tapahtumassa

1. 2. 3. 4. 5.

Aion osallistua tuleviin isämies-lapsi tapahtumiin

1. 2. 3. 4. 5.

Mistä sait tiedon tapahtumasta?

Vapaa sana.

Isämies-iltojen palautekysely

Päivämäärä: _____.____.2014

Ympäröi kustakin väittämästä sopivimman vastausvaihtoehdon numero.

1 = Täysin samaa mieltä / 2 = Osittain samaa mieltä / 3 = En osaa sanoa / 4 = Osittain eri mieltä / 5 = Täysin eri mieltä

Mukanani olleet lapset viihtyivät

1. 2. 3. 4. 5.

Mielestäni ilta oli antoisa

1. 2. 3. 4. 5.

Koen tämänkaltaisen toiminnan tärkeäksi

1. 2. 3. 4. 5.

Voisin suositella tapahtumaa ystävilleni/tuttavilleni

1. 2. 3. 4. 5.

Olen ollut aiemmin mukana samankaltaisessa tapahtumassa

1. 2. 3. 4. 5.

Aion osallistua tuleviin isämies-lapsi tapahtumiin

1. 2. 3. 4. 5.

Mistä sait tiedon tapahtumasta?

Vapaa sana.

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	Pelastakaa Lapset ry
Toimeksiantajan edustaja:	Topi Linjama
Osoite:	Rantakatu 15, 80100 Joensuu
Puhelinnumero:	050-4481095
Sähköposti:	topi.linjama@pelastakaa-lapset.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Hoitotyön koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1300963 Turo Ollikainen
Puhelinnumero:	044 2233001
Sähköposti:	turo.o.ollikainen@edu.karelia.fi

Toimeksiannon kuvaus	
Aihe	Isämies-lapsitoiminnan käynnistäminen Joensuussa
Toteutusmuoto	Toiminnallinen
Aikataulu	
Kustannusarvio ja kustannusvastuu	

Toimeksiantajan sitoumukset	

Opiskelijan sitoumukset	

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

Allekirjoitukset	
Päiväys 26.8.2014	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys Turo Ollikainen Turo Ollikainen
Päiväys 26.8.2014	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys Topi Linjama TOPI LINJAMA
Päiväys 07.04.2017	Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus ja nimenselvennys Majja Nuutinen Majja Nuutinen